

Dubravko Kučanda
Pedagoški fakultet
L. Jägera 9, HR-31000 Osijek

IMAJU LI METEOROLOŠKE PREDIKACIJE SUBJEKT?

U članku se iznose argumenti da je pitanje iz naslova ovoga članka zapravo pogrešno postavljeno. Pravilno pitanje glasi: *Imaju li meteorološke predikacije u jeziku X subjekt?*, jer unatoč činjenici što su meteorološke predikacije općelingvistički gledano avalentne, jezici se međusobno razlikuju po stupnju gramatikalizacije subjekta. Za razliku od hrvatskoga, engleski je jezik s visokim stupnjem gramatikalizacije subjekta i njemu se ne može poreći da meteorološke predikacije sadrže subjekt na morfosintaktičkoj razini analize.

0. Uvod

U raspravama o univerzalnosti subjekta kao lingvističke kategorije najčešće se kao problem navode dva tipa konstrukcije: sustavi s ergativno-apsolutivnim padežnim kodiranjem i meteorološke predikacije tipa *Kiši, Pluit, Es regnet, It is raining*. Općenito rečeno, ergativno-apsolutivni sustavi predstavljaju problem za bilo koju teoriju o univerzalnosti subjekta zbog toga što je u njima onaj argument predikata koji je u sustavima s nominativno-akuzativnim padežnim kodiranjem označen istim padežom (nominativom) i u intranzitivnim i u tranzitivnim rečenicama, kodiran pomoću dva različita padeža: apsolutiva u intranzitivnim i ergativa u tranzitivnim rečenicama. Problem uvećava i činjenica da svojstva kodiranja koja se obično povezuju sa subjektnošću (usp. Keenan 1976) u tim jezicima nisu skoncentrirana u istom nominalnom izrazu, kao što je to najčešće slučaj u jezicima s nominativno-akuzativnim padežnim kodiranjem. Identifikacija subjekta u ergativnim jezicima nije predmet ovoga rada, ali smo je spomenuli iz dva razloga: (1) ergativni se jezici često spominju kao dokaz da subjekt nije univerzalna kategorija; (2) diskusije o subjektu u ergativnim jezicima ukazuju na opasnost od preslikavanja jednog jezičnog sustava na drugi jezični sustav.

Kao što je uvodno rečeno, drugi, a povijesno gledano i stariji problem za teoriju o univerzalnosti subjekta predstavljaju meteorološke predikacije.

Svrha ovoga rada nije dati detaljnu analizu meteoroloških predikacija u bilo kojem jeziku, već samo ukazati na metodološke probleme koji se javljaju pri njihovoj analizi. Da bi se cijeli problem meteoroloških predikacija mogao sagledati u pravom svjetlu, potrebno je poći od tradicionalističkih shvaćanja subjekta u logici i gramatici.

1. Subjekt u logici, logički subjekt, psihološki subjekt i tradicionalna gramatika

Gramatika je pojmove subjekt i predikat preuzela iz logike, koja je imala i još uvijek ima značajan utjecaj ne samo na opis subjekta u lingvističkoj literaturi nego i na opis mnogih drugih jezičnih fenomena. Subjekt i predikat upotrebljavaju se u logici i gramatici još od vremena Aristotela, čije je učenje o kategorijama i subjektu i predikatu kao logičkim pojmovima imalo veliki utjecaj na opis vrsta riječi, te subjekta i predikata u gramatici. Međutim, unatoč povezanosti logike i gramatike pojmovi subjekt u logici i logički subjekt često nisu identični jer niti svi logičari upotrebljavaju taj pojam u istom značenju niti je logički subjekt monolitan pojam u gramatici.

U tradicionalnoj logici, prema kojoj su subjekt i predikat osnovni dijelovi suda, javljaju se dvije definicije subjekta. Prema prvoj definiciji subjekt je supstancija kojoj se u sudu pripisuju ili poriču određena svojstva (npr. kvaliteta, kvantiteta, mjesto, vrijeme), a predikat je ono što se o supstanciji tvrdi ili poriče (usp. Sandmann 1954:82d.; Petrović 1965:39,42,241; Lyons 1968:270–274). Prema toj definiciji imenica *Socrates* jest subjekt suda *Socrates is wise*, ali isto tako i suda *Wisdom is in Socrates* jer samo je *Socrates* supstancija a *wisdom* je svojstvo koje se pripisuje toj supstanciji. Prema drugoj definiciji subjekt je »misao o onome o čemu u sudu nešto tvrdimo« (Petrović 1965:44) i u tom slučaju gornji sudovi imaju različite subjekte jer se u prvome tvrdi nešto o Sokratu, a u drugome o mudrosti. Prema tradicionalnoj logičkoj defefiniciji subjekta i predikata aktivne i pasivne rečenice imale su različite subjekte. U aktivnoj rečenici *The Greeks defeated the Persians* subjektu *the Greeks* pripisuje se svojstvo *defeated the Persians*, a u pasivnoj rečenici *The Persians were defeated by the Greeks* subjektu *the Persians* pripisuje se svojstvo *were defeated by the Greeks*. Jedan od nedostataka takve analize na koji je ukazala moderna simbolička logika jest taj što obje rečenice izriču isti sud, to jest, imaju istu istinosnu vrijednost, ali u okviru tradicionalne logike subjekt nema konstantnu vrijednost u različitim rečenicama koje izriču isti sud (usp. Kuroda 1976).

U modernoj simboličkoj logici sud se ne sastoji od subjekta i predikata, nego od predikata i njegovih argumenata (i kvantifikatora ako su argumenti varijable). Argumenti su u međusobnoj vezi preko predikata, ali ni jedan od argumenata nema isključivo funkciju subjekta (usp. Kuroda 1976; Allwood–Anderson–Dahl 1977:58id.). Štoviše, budući da pojam logički subjekt neki autori izjednačavaju s pojmom argument predikata, broj subjekata nije ogr-

ničen na jedan (usp. Bellert 1969, 1970, Heintz 1973, Strawson 1974). Logička struktura suda prikazuje se formulama Fx , Fxy , $Fxyz$, u kojima F predstavlja predikat, a x , y , i z njegove argumente. Simboli predstavljaju pojedinačne varijable koje se zamjenjuju konstantama u slučaju kad se radi o konkretnoj analizi nekog suda ili rečenice.

Utjecaj logike na gramatiku ogleda se ne samo u definicijama subjekta i predikata u gramatici nego i u različitim stavovima u pogledu strukture rečenice. Dva različita mišljenja o osnovnoj strukturi suda nalaze svoj odraz u dva različita pristupa osnovnoj strukturi rečenice. Tradicionalna gramatika i transformacijsko-generativna gramatika preuzele su tradicionalnu logičku dihotomiju subjekt–predikat, dok većina suvremenih funkcionalnih teorija promatra strukturu rečenice kao odnos između predikata i njegovih argumenata. Detaljnije o tome vidi u Kučanda 1998, a ovdje ćemo samo ukazati na jedan pokušaj, po našem mišljenju neuspjao, da se subjekt univerzalno definira pomoću simboličke logike.

Iako ni jedan od argumenata predikata nema u okviru simboličke logike isključivo funkciju subjekta, Hsieh (1979:336) smatra da se subjekt može univerzalno definirati kao prvi simbol (pojedinačna varijabla x) na desno od predikata (F ili R) u logičkim formulama Fx , Rx,y , Rx,y,z . Druga po redu pojedinačna varijabla na desno od predikata jest direktni objekt itd. Kad se pojedinačne varijable zamijene pojedinačnim konstantama, rečenica *John bought a car* može se logički prikazati kao *Bought jc*, a pasivna rečenica *A car was bought by John* kao *Was-Bought-By cj* (Hsieh 1979:345).

Međutim, s obzirom na to da Hsieh rečenice prirodnog jezika prevodi u logičke formule, njegova se definicija subjekta i diskusija čine problematičnima iz više razloga. Prvo, postavlja se dobro poznato pitanje odnosa jezika i logike, to jest, u kojoj je mjeri jezik s kojega se vrši prevođenje na logičku formulu utjecao na predloženu definiciju subjekta, koja bi trebala biti univerzalna. Bi li i govornici jezika u kojima je osnovni red riječi OSV ili OVS postulirali istu logičku definiciju subjekta i direktnog objekta? Drugo, kad se rečenice prirodnog jezika prevode u logičke formule, mora se na osnovi nekih drugih kriterija znati koja je pojedinačna varijabla subjekt kako bi joj se dodijelilo odgovarajuće mjesto u logičkoj formuli. Treće, Hsieh (1979:337) tvrdi da u binarnoj relaciji Rxy »the relation 'directs' from x to y , that is, involves a 'directionality' from x to y . Thus, for example, *Hit ab* asserts (1) that a and b are involved in the relation of 'Hit', and (2) that the directionality of this relation 'Hit' is from a to b ! To je, doduše, točno u slučaju aktivne rečenice s tipičnim tranzitivnim glagolom kao što je *hit*, ali se postavlja pitanje što je s rečenicama kao što je *John received a blow*, u kojoj je pravac relacije obratan. Bez daljnjih modifikacija formula *Hit ab* značila bi da i u pasivnoj rečenici s tim glagolom radnja prelazi sa subjekta na objekt i zbog toga Hsieh (1979:336) predlaže da se pasivne rečenice opišu kao slučaj konverzije argumenata predikata: $Rxy \rightarrow R'yx$, pri čemu je R'

pasivni oblik predikata. Ovdje se, međutim, ponovo vraćamo na prvi problem, a to je odnos logike i jezika s kojega se vrši prevođenje na logičke formule. Naime, u svim se jezicima odnos između aktivnih i pasivnih rečenica ne može opisati kao slučaj konverzije subjekta i objekta jer postoje jezici u kojima je red riječi isti u aktivnim i pasivnim rečenicama (usp. Perlmutter—Postal 1977:411–412). Osim toga, subjekt aktivne rečenice ne mijenja se u objekt pasivne rečenice kao što implicira formula $F'yx$ jer pasivne rečenice smanjuju valenciju, to jest, one su intranzitivne.

Mada se na prvi pogled čini da pojam logički subjekt u značenju u kojem se upotrebljava u gramatici odgovara pojmu subjekt u logici, ta se dva pojma često odnose na posve različite dijelove rečenice. Pod logičkim subjektom često se podrazumijeva onaj nominalni izraz u pasivnoj rečenici koji bi bio subjekt aktivne rečenice, to jest, logički subjekt izjednačava se u velikoj mjeri sa semantičkom funkcijom agens (usp. Poutsma 1926:7,93; Jespersen 1924:149; Lyons 1968:343; Halliday 1970:159). Slično, ali ne i potpuno isto značenje ima pojam logički subjekt i u standardnom modelu transformacijsko-generativne gramatike, u kojem se pod logičkim subjektom podrazumijeva subjekt na razini dubinske strukture (Chomsky 1965:70,163). Očito je da u tom slučaju logički subjekt u gramatici nije identičan sa subjektom u logici, jer, kao što se vidi iz gornje diskusije o odnosu aktivnih i pasivnih rečenica u tim rečenicama gramatički subjekt pasivne rečenice odgovara subjektu u logici. U gramatikama flektivnih jezika kao što je hrvatski pojmom logički subjekt često se označava nominalni izraz u jednom od kosih padeža (genitiv, dativ, akuzativ) u rečenici koje ne sadrže subjekt u nominativu (gramatički subjekt) (Brabec—Hrašte—Živković 1965:193; Težak—Babić 1969:166; Pavešić 1971:426; Barić *et al.* 1979:155,345,354). Različita značenja u kojima se upotrebljava pojam logički subjekt i njegova neidentičnost sa subjektom u logici pokazuju da je logički subjekt morfosintaktički i semantički veoma heterogena kategorija i da je suvišan u lingvističkoj analizi, kao što je još odavno s pravom tvrdio Jespersen (1924:150). Ono što bi tradicionalni gramatičari smatrali logičkim subjektom u ovom će se radu smatrati subjektom samo ako zadovoljava kriterije koje ćemo iznijeti u nastavku ovoga rada, ali u tom slučaju takav subjekt nije nužno modificirati atributom logički jer se radi o subjektu sa stanovišta morfosintakse.

Tradicionalna logika ne samo da je utjecala na uvođenje pojmova subjekt i predikat u gramatiku, nego je njen direktni utjecaj vidljiv i u definicijama subjekta u nekim gramatikama. Onions (1904:4) definira subjekt na sljedeći način: »The Subject denotes the person or thing about which something is said by means of the Predicate«. Sličnu definiciju daju i Težak—Babić (1969:164): »Subjekt je onaj član o kome se u rečenici nešto kaže.«¹ Doduše, grama-

¹ U novijim hrvatskim gramatikama subjekt je definiran na temelju sročnosti i padežnog kodiranja (usp. Barić *et al.* 1979:337id.; Katičić 1986:72id.; Težak—Babić

tičari koji su na taj način definirali subjekt bili su očito svjesni nedostatnosti te definicije pa su je nadopunjavali drugim kriterijima kao što su padežne oznake, kongruencija i pitanja, ali je unatoč tome ona kao definicija gotovo potpuno identična s definicijom subjekta u logici: »Subjekt je misao o onome o čemu u sudu nešto tvrdimo« (Petrović 1965:44). Takve definicije subjekta ne samo da su slične definiciji subjekta u tradicionalnoj logici, nego se i poklapaju s definicijom psihološkog subjekta, koji je prema Poutsmi (1926:7) »the notion which is foremost in the speaker's thoughts, and which is, accordingly, the real theme of his communication«. Nemogućnost da se subjekt definira kao kao »ono o čemu se govori« slikovito je opisao Jespersen (1924:146), koji kaže: »This is true about many, perhaps most, sentences, though the man in the street would probably be inclined to say that it does not help him very much, for in such a sentence as 'John promised Mary a gold ring' he would say that there are four things of which something is said, and which might therefore all of them be said to be 'subjects', namely (1) John, (2) a promise, (3) Mary, and (4) a ring«. Različita značenja pojmova logički i psihološki subjekt i nemogućnost da se subjekt odredi pomoću gore navedenih definicija naveli su neke autore na tvrdnju da su pojmovi subjekt i predikat potpuno nepotrebni u gramatičkoj analizi (Kalepky 1927:163; usp. i Jespersen 1924:149–150). Te su tvrdnje neprihvatljive jer su zasnovane na pogrešnoj pretpostavci da definicija subjekta u logici mora biti primjerena i za gramatičku analizu. U načelu se možemo složiti s Jespersenom (1924:150), koji kaže da se izostavljanjem pojmova subjekt i predikat u gramatici ništa ne dobiva i da je te pojmove potrebno zadržati isključivo u značenju gramatički subjekt i predikat.

Pored već navedenih vrsta subjekta Allerton (1980) uvodi i pojam valencijski subjekt, pod čime zapravo smatra argument predikata koji u aktivnim tranzitivnim rečenicama ima funkciju subjekta, a u pasivnim je rečenicama neobvezatan prijedložni izraz. Tako, na primjer, Allerton (1980:43–45) smatra da je *the porter* valencijski subjekt i u aktivnoj rečenici *The porter saw the burglar* i u pasivnoj rečenici *The burglar was seen by the porter*. Unatoč Allertonovoj tvrdnji (1980:45) da »we need a concept of valency subject, then, to capture the link between active subject and passive perject...«, ovom se proliferacijom atributa uz pojam subjekt ništa ne dobiva jer je isti podatak već sadržan u činjenici da semantičke funkcije argumenata predikata ostaju konstantne bez obzira da li se radi o aktivnoj ili pasivnoj rečenici.

Osim na definiciju subjekta u tradicionalnoj gramatici, logika je veoma mnogo utjecala i na opis odnosa između subjekta i predikata, te na analizu

1982:198 id.), no ta je definicija subjekta primjenjiva samo na jezike s razvijenom fleksijom i razvijenim sustavom sročnosti, ali nije primjenjiva na analitičke jezike ili jezike u kojima se predikat osim sa subjektom slaže i s objektom ili se slaže samo s objektom (usp. Blake 1994).

takozvanih besubjektivnih ili impersonalnih rečenica (Cf. Siebs 1911; Bloomfield 1916; Corrodi 1925, 1928; Kalepky 1927; Heyde 1928; Ammann 1929; Sandmann 1954; de Groot 1957; Brockhaus 1969; Harweg 1971). Posebna pažnja u analizi besubjektivnih rečenica bila je posvećena opisu meteoroloških predikacija, koje se u latinskom i hrvatskom sastoje od jedne riječi (*Pluit*, *Kiši*), a u engleskom i njemačkom od dva člana (*It is raining*, *Es regnet*). Budući da se prema tradicionalnoj logici sud sastoji od subjekta i predikata, autori koji su u svakoj rečenici nužno tražili logičku strukturu suda pokušavali su i meteorološke predikacije raščlaniti na subjekt i predikat, bez obzira na to da li se radi o jednočlanim ili dvočlanim predikacijama. Prema podacima koje navode Siebs (1911), Bloomfield (1916) i Corrodi (1925), u starijoj se literaturi mogu naći sljedeća mišljenja o tome što je subjekt u jednočlanim meteorološkim predikacijama, koje se javljaju u velikom broju indoeuropskih jezika: (1) Budući da jednočlane meteorološke predikacije kao *Pluit* imaju oblik koji je karakterističan za treće lice jednine, taj oblik ukazuje ne na odsutnost gramatičkog subjekta, nego na prisutnost potpuno nespecificiranog subjekta. (2) Jednočlane meteorološke predikacije ne sadrže subjekt i predstavljaju izvorni oblik suda, koji se sastojao samo od predikata. (3) Meteorološke predikacije jesu egzistencijalni sudovi u kojima je subjekt ono za što se tvrdi da postoji, to jest, *Kiši* znači 'Kiša postoji'. (4) Jednočlane meteorološke predikacije razvile su se iz dvočlanih u kojima je subjekt bilo ime nekog božanstva ili nadnaravne sile. Jasno je da su takva objašnjenja neprihvatljiva sa stanovišta lingvističke analize i možemo se složiti sa Siebsom (1911:256), koji je takav pristup gramatičara okarakterizirao na sljedeći način: »Sie berücksichtigen, wie die Logiker so oft in sprachlichen Dingen zu ihrem Schaden getan haben, mehr das, was ihrer Ansicht nach in der Sprache vorhanden sein sollte, als das, was wirklich vorhanden ist, und suchen mehr das, was nicht gesagt ist, zu erklären, denn das, was gesagt ist.«

Za ovaj su rad relevantnija ona shvaćanja prema kojima su jednočlane predikacije formalno bez subjekta i prema kojima dvočlane predikacije kao što su *It is raining* i *Es regnet* sadrže formalni subjekt. Nužno je, međutim, istaći da ni autori koji riječi *es* pridaju status formalnog (gramatičkog) subjekta u *Es regnet*, a rečenice kao što je *Mir ist kalt* smatraju pravim besubjektivnim rečenicama (npr. Corrodi 1925, Ammann 1929) do tog zaključka nisu došli analizirajući formalna svojstva subjekta, nego taj stav potkrepljuju tvrdnjom da se *es* odnosi na cjelokupnu situaciju (Corrodi 1925, 1928), odnosno okolinu (Ammann 1929), a da kod pravih besubjektivnih rečenica manjka bilo kakva misao o uzroku osjećaja (Ammann 1929). Razlika između rečenica s formalnim subjektom i besubjektivnih rečenica nije dakle određena pomoću morfosintaktičkih, već je određena pomoću logičkih i psiholoških kriterija. Corrodi (1925:34) naglašava da besubjektivne rečenice mogu postojati samo sa stanovišta gramatičke analize, dok su logički i psihološki subjekt prisutni u svakoj rečenici, te

kaže: »In *Es donnert* ist der die Luft spaltende und die akustischen Wellen erzeugende Blitz das logische Subjekt; *es* aber ist psychologisches und grammatisches Subjekt und bezieht sich auf die gegebene Situation.«

Tvrđnja da je *es* formalni subjekt a da su rečenice kao što je *Mir ist kalt* bez subjekta – podudara se i s rezultatima nekih novijih istraživanja (usp. von See Franz-Montag 1983), ali postoje i mišljenja da su meteorološke predikacije u njemačkom besubjektne rečenice (npr. Lehman und Spranger 1968). Iako opis subjekta u njemačkom nije tema ovoga rada, na njemu smo se zadržali kako bismo ukazali na pogrešan metodološki pristup koji nije karakterističan samo za opis subjekta u starijoj, nego ga ima i u novijoj literaturi. Naime, u nastojanju da se oslobode psiholoških i logičkih kriterija u definiciji subjekta i opisu besubjektne rečenice, Lehmann i Spranger (1968) u obzir uzimaju samo morfološki kriterij (subjekt je imenica u nominativu ili njen ekvivalent, to jest, zamjenica u nominativu, infinitivna ili zavisna klauzula) i semantički kriterij (subjekt mora imati leksički sadržaj), a zanemaruju sintaktičke kriterije pa tako *a priori* isključuju mogućnost postojanja semantički praznog formalnog subjekta i mogućnost postojanja subjekta u kosim padežima. Sličan formalan pristup zastupa i von See Franz-Montag (1983) pa zapada u kontradikciju kad s jedne strane rečenice kao što je *It is raining* klasificira kao besubjektne, a s druge strane *it* opisuje kao formalni subjekt.

Očito je da se u okviru tradicionalne aristotelovske logike ili simboličke logike elementima kao što su *it* u *It is raining*, *es* u *Es regnet* ili neizrečenim "subjektima" u *Pluit* ili *Kiši* nisu mogla pripisati subjektne svojstva, jer je subjekt zapravo bio element u semantičkoj strukturi rečenice, a bilo bi doista posve implauzibilno tvrditi da se *it* ili *es* odnose na neki entitet u semantičkom valencijskom okviru tih glagola. Paralela između *Kiši*, kao oblika svojstvenog za treće lice jednine također nije mogla pomoći jer u slučaju primjera kao što su *Pjeva* ili *Cantat* postoji paradigmataska opozicija između oblika za treće lice jednine i drugih lica (*pjevam*, *pjevaš*, *pjevamo*), dok kod meteoroloških predikacija te paradigmataske varijacije nema (**kišim*, **kišiš*).

Da bi se moglo odgovoriti na pitanje sadrže li meteorološke predikacije subjekt ili ne, nužno je prvo odrediti morfološke i sintaktičke karakteristike tipičnog subjekta, i tek tada se može ispitati ima li neki element meteoroloških predikacija neke od tih karakteristika. Pitanje subjekta meteoroloških predikacija i drugih impersonalnih konstrukcija nije problematično samo u okviru tradicionalnih pristupa opisu jezika već predstavlja problem i za suvremene funkcionalne lingvističke teorije, o kojima će ukratko biti riječi u nastavku ovog izlaganja.

Iz toga je kratkog prikaza vidljivo da se zapadna gramatička tradicija kretala u dva osnovna smjera. Prvi se može nazvati pragmatičkim jer je subjekt bio definiran na sličan ili gotovo potpuno identičan način kao pragmatička funkcija *topic*: »We define [...] the Topic as that entity about which the clause

predicates something in the given setting.« (Dik 1989:216). Drugi je pravac bio semantički orijentiran i poistovjećivao je sintaktičku funkciju subjekt sa semantičkom funkcijom agens čak i onda kad to nije imalo semantičkog opravdanja ili se izlaz tražio u sintagmama kao što su logički subjekt, valencijski subjekt ili psihološki subjekt. U nastavku ovoga izlaganja osvrnut ćemo se na dva funkcionalna pristupa, koji subjektu pristupaju sa semantičkog, odnosno pragmatičkog gledišta.

2. Funkcionalne teorije i problem meteoroloških predikacija

Chomsky (1977:82) definirao je transformacijske procese u jeziku kao »structure dependent mapping of phrase markers into phrase markers that is independent of the grammatical relations or meanings expressed in these grammatical relations.« Shvaćajući tu definiciju jezika doslovce doista nije teško tvrditi da su *it* u *It is raining* i *es* u *Es regnet* subjekti svojih rečenica, jer ne samo da imaju oblik i položaj tipičan za subjekt nego naizgled određuju i sročnost. S druge strane, funkcionalisti poput Dika (1978, 1989) ili Givóna (1984) smatraju da subjekt daje i veoma važan doprinos semantičkoj, odnosno pragmatičkoj interpretaciji rečenice, i stoga ćemo se ukratko osvrnuti na neke aspekte analize subjekta u te dvije funkcionalne teorije s posebnim osvrtom na meteorološke predikacije i subjekt u egzistencijalnim rečenicama jer smatramo da su u opisu sintakse, semantike i pragmatike subjekta u engleskom jeziku to dva usko povezana problema.

Funkcionalna gramatika (FG) (Dik 1978, 1980, 1989) priznaje samo dvije sintaktičke funkcije (subjekt i objekt) koje se direktno pridružuju semantički specificiranim argumentima predikata. Međutim, iako je zadržala tradicionalne pojmove subjekt i objekt, funkcionalna ih gramatika prvenstveno smatra semantičkim pojmovima koji određuju semantičku perspektivu iz koje se prikazuje ono što označava predikat. Subjekt je definiran kao »[...] that constituent which refers to the entity which is taken as a point of departure for the presentation of the state of affairs in which it participates.« (Dik 1978:87), odnosno »We define the Subj as specifying the vantage point from which the SoA is presented in the predication, and the (Given) Topic as that entity about which the clause predicates something in the given setting. Subj assignment has to do with the presentation of the SoA, Topic with the contextual embedding of the information transmitted by the clause.« (Dik 1989:216). Sintaktičke funkcije subjekt i objekt pridružuju se semantičkim funkcijama u skladu sa sljedećom hijerarhijskom ljestvicom semantičkih funkcija (Dik 1978:78, 1989:226):

	Ag	>	Go	>	Rec	>	Ben	>	Instr	>	Loc	>	Temp
Subj	x	>	x	>	x	>	x	>	x	>	x	>	x
Obj			x	>	x	>	x	>	x	>	x	>	x

Ta ljestvica semantičkih funkcija kaže da se subjekt može pridružiti bilo kojoj semantičkoj funkciji na ljestvici, a objekt bilo kojoj funkciji osim agensu. U oba slučaja pridruživanje sintaktičkih funkcija semantičkim funkcijama postaje sve teže s lijeva na desno. Ljestvica ima i implikacijski karakter, to jest, ako se, npr., sintaktička funkcija subjekt može pridružiti semantičkoj funkciji niže na ljestvici onda se može pridružiti i svim funkcijama iznad nje.

Iako između subjektivizacije i semantičkih funkcija nesumnjivo postoji uska veza, to ipak ne znači da je subjektivizacija u potpunosti određena semantičkim čimbenicima, a potpuno nezavisna od morfosintaktičkih čimbenika.

Problem za teoriju o direktnom pridruživanju subjekta jednom od semantički specificiranih argumenata predikata svakako predstavljaju semantički prazni elementi kao što su *there* i *it* u engleskom. Poznato je da ti takozvani *dummy subjects* imaju nekoliko sintaktičkih karakteristika tipičnih za subjekt ali nemaju semantički sadržaj (usp. Kučanda 1990). Dik (1978:187) svjestan je toga problema, ali pitanje točne karakterizacije subjekta u engleskim egzistencijalnim rečenicama ostavlja otvorenim: »Although it can be argued that *there* possesses not only the positional, but also other properties of subjects (cf. Quirk *et al.* 1972:958), I am reluctant to accept this solution, even though it would simplify the functional patterns which we need for English. The reason for my doubts is that the indefinite nominal which occurs in existential sentences clearly also has a number of Subj properties, and that it would be difficult to assume two Subjects in one clause. For this reason I will leave this question unresolved here.« Dik (1978, 1980, 1989), kao ni drugi predstavnici funkcionalne gramatike, nigdje ne spominje problem subjekta u meteorološkim predikacijama u engleskome, ali se iz definicije subjekta i općeg semantičkog pristupa subjektu može zaključiti da ni *it* u *It is raining* ne bi bio subjekt unatoč tome što ima niz relevantnih svojstava kodiranja i ponašanja subjekta koja dijeli s isto tako semantički praznim subjektom *there* u egzistencijalnim rečenicama (usp. Kučanda 1990).

Argumenti protiv izjednačavanja subjekta s pragmatičkim funkcijama slični su, iako ne i identični, argumentima iznijetim u prethodnoj kritici nekih aspekata funkcionalne gramatike. Prema Givónu (1984:139) subjektivizacija je »[...] the assignment, by whatever coding means available in the language, of the pragmatic case-role of subject (or 'primary clausal topic') to one of the arguments ('semantic case-roles') in the clause. The hierarchy of access to subject/topic, or topic hierarchy of the major semantic case-roles, may now be given as:

AGT > DAT/BEN > PAT > LOC INSTR/ASSOC > MANN«

Između toga opisa subjektivizacije i opisa u funkcionalnoj gramatici postoji sličnost, ali i znatne razlike. Sličnost se sastoji u postuliranju ljestvice semantičkih uloga koja određuje subjektivizaciju. Prva značajna razlika sastoji se u

poimanju biti subjektivizacije. Dok u FG subjektivizacija određuje semantičku perspektivu, ali se subjekt ne poistovjećuje ni s jednom semantičkom ili pragmatičkom funkcijom, Givón eksplicitno tvrdi da subjekt kodira pragmatičku funkciju *topic*. Doduše, Givón (1984:138) razliku između pojmova subjekt i *topic* proglašava terminološkom razlikom iako se pri opisu formalnih karakteristika subjekta i objekta koristi uobičajenim svojstvima kodiranja i ponašanja, a o subjektu meteoroloških predikacija kaže: »In many languages, a 'dummy' pronoun may appear in sentences with these verbs and function syntactically, at least up to a certain point, as 'subject'. However, that pronoun has no discourse reference in the normal sense in which pronouns do.« (Givón 1984:89). Jasno je da "*dummy*" *pronoun* u meteorološkim predikacijama nema pragmatičku funkciju, ali kako se onda može objasniti činjenica, koju priznaje i Givón, da takva zamjenica ipak pokazuje morfosintaktička svojstva subjekta. Najjednostavniji je odgovor da se morfosintaktički pojam subjekt nužno ne poklapa s pragmatičkom funkcijom *topic*, odnosno o korelaciji subjekt—*topic* može se govoriti tek nakon što se oba pojma definiraju nezavisno jedan od drugoga. Problem nezavisne karakterizacije sintaktičkih i pragmatičkih funkcija javlja se i u egzistencijalnim rečenicama. Givón (1984:380) navodi sljedeće primjere u kojima se predikat ne slaže u broju s nominalnim izrazom iza kopule nego sa semantički i pragmatički praznim elementom *there*:

- (1) *There's many things I need to tell you...*
- (2) *There's lots of them who came over yesterday and...*

Givónovo objašnjenje u vezi s tim primjerima u potpunoj je suprotnosti s opisom subjekta u meteorološkim predikacijama: »The neutralization of grammatical agreement in existential-presentative constructions parallels the fact that the grammatical subject of 'be' in such constructions is *much less topical* than the more common definite subject.« (Givón 1984:380). Iz ovoga proizlazi da gramatički subjekt egzistencijalnih rečenica nije *there* nego je subjekt nominalni izraz iza kopule. To objašnjenje nameće sljedeće pitanje: zašto su nominalni izrazi iza kopule u (1) i (2) subjekti i što znači pojam subjekt? U opisu meteoroloških predikacija Givón priznaje da *it* ima bar djelomično svojstva subjekta, ali subjektnost odriče egzistencijalnome *there*, koji ima iste sintaktičke karakteristike iako ni *it* ni *there* nisu referencijalni izrazi.

Ta razlika u opisu meteoroloških predikacija i egzistencijalnih rečenica navodi na sljedeći zaključak: meteorološke su predikacije avalentne pa se u njima u položaju sintaktičkog subjekta može u nekim jezicima javiti pragmatički prazna zamjenica. S druge strane, egzistencijalne su rečenice monovalentne pa se u njima jedinom argumentu predikata mora pridružiti pragmatička funkcija subjekt/*topic*. Taj je subjekt, doduše, »*much less topical*« nego subjekt u drugim rečenicama s monovalentnim predikatima, ali je ipak

subjekt iako ima manji broj morfosintaktičkih karakteristika subjekta od pragmatički praznoga *there*. Takva je analiza neprihvatljiva jer u tom slučaju činjenica da se *there* ponaša kao subjekt čak i s obzirom na sročnost ostaje potpuno neobjašnjena.

4. O subjektu meteoroloških predikacija u engleskom i hrvatskom

U uvodnom je dijelu nekoliko puta spomenuto da su se stariji gramatičari i lingvisti podosta bavili problemom subjekta u meteorološkim predikacijama. Prvo, za jednočlane se predikacije kao što su *Pluit* ili *Kiši* smatralo da imaju nespecificirani subjekt jer sadrže predikat koji ima obilježja trećeg lica jednine ali nemaju gramatički subjekt. Drugo, smatralo se da jednočlane meteorološke predikacije predstavljaju izvorni oblik suda jer sadrže samo predikat. Prema trećem mišljenju, meteorološke su predikacije egzistencijalni sudovi u kojima je subjekt ono za što se tvrdi da postoji. Četvrto, za jednočlane se meteorološke predikacije smatralo da su nastale iz dvočlanih u kojima je subjekt bilo ime nekog božanstva ili nadnaravne sile. Ni jedno od tih mišljenja nije prihvatljivo sa stanovišta suvremene lingvističke analize i u nastavku ovoga rada prvenstveno ćemo se osvrnuti na dva aspekta analize meteoroloških predikacija: (1) Do koje mjere *it* u *It is raining* ima morfološke i sintaktičke karakteristike subjekta? (2) Je li *it* doista samo semantički prazan subjekt (*dummy subject*) ili ima i značenje, odnosno daje semantički doprinos ukupnom značenju rečenice.

Da bi se uopće moglo odgovoriti na pitanje sadrže li meteorološke predikacije u jeziku X subjekt, nužno je poći od sljedeće teorijske postavke: »[...] in order to say that a given grammatical relation exists in a given language this claim must be justified both language-internally and cross-linguistically. Language-internally, this means that a number of logically independent criteria must be established that serve to identify the grammatical relation in question as being syntactically significant in the language in question.« (Comrie 1981: 60). Još od veoma utjecajna Keenanova članka (1976), svojstva subjekta dijele se na svojstva kodiranja i svojstva ponašanja.² Što se tiče svojstava kodiranja (red riječi, padežno kodiranje, sročnost), nesporno je da *it* u *It is raining* ima sva ta tri svojstva unatoč tome što se u engleskome ne može utvrditi je li *it* u padežu subjekta ili objekta. Osim toga, *it* sudjeluje i u nekim sintaktičkim procesima koji su svojstveni subjektu u engleskome jeziku i koji ne spadaju nužno u skup univezalnih karakteristika subjekta. Pri tome prvenstveno mislimo na ponašanje *it* pri inverziji i u *tag* pitanjima:

² Zbog upitnosti subjekta kao univerzalne kategorije (usp. Foley – Van Valin 1977) neki se autori radije koriste pojmovima *syntactic pivot* (Dixon 1994) ili *core argument* (Blake 1994) iako se zapravo koriste istim skupom svojstava kodiranja i ponašanja kojim se Keenan (1976) koristi za univerzalnu karakterizaciju subjekta.

- (3) *Does it ever rain in Spain?*
 (4) *Rarely does it rain in Spain.*
 (5) *It rains rarely in Spain, doesn't it?*

Jedan od problema vezanih uz analizu dvočlanih meteoroloških predikacija bio je taj da se od subjekta očekivalo da bude referentan izraz, odnosno da ima leksički sadržaj. I Keenan (1976) navodi autonomnu referentnost kao nužno svojstvo subjekta. Međutim, referentnost ne može biti nužno svojstvo svakog subjekta jer prema tome kriteriju subjekt ne bi mogli biti elementi kao što su meteorološko *it*, egzistencijalno *there*, generički izrazi u položaju subjekta i dijelovi idiomatskih izraza.

It se ponaša kao subjekt i s obzirom na transformacije *Object to Subject Raising* ((6) i (7)) i *Subject to Subject Raising* ((8) i (9))

- (6) *They expect that it is raining in Spain.*
 (7) *They expect it to be raining in Spain.*
 (8) *It seems that it was raining last night.*
 (9) *It seems to have been raining last night.*

Transformacije *Object to Subject Raising* i *Subject to Subject Raising* veoma su važne za dokazivanje subjektnog statusa nekog elementa jer tim transformacijama samo subjekt može biti podignut na razinu objekta, odnosno subjekta glavne rečenice (usp. Kučanda 1998). Transformacija *Object to Subject Raising* nije relevantna za ovu diskusiju jer meteorološke predikacije tipa *It is snowing* ne sadrže objekt.

Taj razmjerno malen broj relativno važnih svojstava subjekta pokazuje ipak da se *it* po svojim morfološkim i sintaktičkim svojstvima može svrstati u kategoriju subjekta unatoč tome što nije referentan izraz. Zbog toga *it* ne može biti ni antecedent reflexivne zamjenice ni adresat imperativa, ali to ne umanjuje njegovu važnost kao morfosintaktičke kategorije.

It o kojemu je ovdje riječ poznato je u literaturi i kao *Prop it Subject* ili *Expletive it* (usp. Quirk *et al.* 1985:748), a Chafe (1970) i Bolinger (1977) nazivaju ga ambijentalno *it*. Prema Quirk *et al.* (1985:748) *Prop it Subject* »has little or no semantic content«, a Chafe (1970:102) kaže: »the *it* does not reflect any item in the semantic structure either. Again we can say that the verb is *ambient*; it involves an all-encompassing event which is without reference to some particular 'thing' within the environment.« Važno je napomenuti da i Chafe (1970) i Bolinger (1977) u ambijentalno *it* uključuju i *it* u sljedećim tipovima rečenica: *It's late*; *It's cold*; *It's Tuesday*. Prema Bolingeru (1977:82) *it* je u takvim rečenicama »an abstract nominal with the meaning 'definite'.« Iako Bolinger (1977) u prilog ovoj svojoj hipotezi navodi parove rečenica kao što su:

- (10) *It's hard to study.*
 (11) *The noise makes it hard to study.*

(12) *It's nice in California.*

(13) *I like it in California.*

(14) *It's snowing.*

(15) *I like it snowing.*

teško je složiti se s tvrdnjom da *it* u *It is raining in Chicago* ili *It was snowing yesterday* ima značenje 'definite'. Ako je sveobuhvatno okruženje ovdje prostorno ili vremenski suženo, to ne ovisi o *it* već o lokativnoj ili temporalnoj priložnoj oznaci.

It i *there* predstavljaju problem za funkcionalne teorije koje subjekt poistovjećuju sa semantičkom perspektivom (Dik 1978, 1980, 1989) ili pragmatičkom funkcijom *topic* (Givón 1984). Unatoč ranijoj definiciji subjekta kao *primary clausal topic*, Givón (1993:100) navodi da je meteorološko *it* »dummy subject of the clause, filling a syntactic slot but having little or no semantic consequences.« Semantički se *it*, ako je potrebno, može specificirati negativno kao [–muško], [–žensko], [–ljudsko], [–živo], ali to nije toliko bitno za ovu diskusiju kojoj je svrha bila pokazati da u engleskom neki element ne mora nužno imati semantički sadržaj da bi imao morfološka i sintaktička obilježja subjekta.

Što se tiče hrvatskih predikacija kao što su *Kiši* ili *Sniježi*, nesporno je da one sadrže predikat koji ima obilježja trećeg lica jednine, no potraga za subjektom u njima potpuno je uzaludna jer one ne sadrže ni semantički prazan element koji bi imao svojstva kodiranja i ponašanja subjekta niti sadrže referentan izraz s karakteristikama subjekta³ pa npr., Težak–Babić (1992:215id.) s pravom takve rečenice svrstavaju u besubjektne. Točno je da se one sastoje samo od predikata koji ima oblik trećeg lica jednine, ali ne zato što su one izvorni oblici sudova ili zato što je subjekt ostao neizrečen budući da je jednoznačno određen oblikom predikata, već zato što se tu radi o avalentnim predikatima kod kojih je potencijalni argument inkorporiran u značenju samoga glagola, odnosno semantički ekvivalentne rečenice *Kiša pada* i *Snijeg pada* sastoje se od subjekta i semantički manje specifičnog predikata *padati*.⁴ Razlika između

³ Do sličnog je zaključka došao i Comrie (1974:107) analizirajući bezlične rečenice u ruskome: »In English, where impersonal sentences have an overt subject *it*, there is no difficulty in applying Equi-NP-deletion and Subject-raising to embedded impersonal sentences. The difficulty should arise in Russian, where such sentences have no such subject noun phrase, since it seems to be straining our terminology somewhat to speak of deleting something that does not exist (albeit under identity with something else that does not exist), or of moving a node that does not exist into a higher sentence.«

⁴ I u engleskom su meteorološke predikacije, naravno, avalentne, ali je engleski gramatikaliziran do te mjere da je u njemu neovjerena bilo koja rečenica koja ne sadrži subjekt, bez obzira na to korelira li taj subjekt s nekom semantičkom ili pragmatičkom funkcijom.

jednočlanih i dvočlanih meteoroloških predikacija ukazuje na to da subjekt nije nužno prisutan u svim vrstama rečenica u jeziku s razvijenom fleksijom, kao što je hrvatski, dok je subjekt u većoj mjeri gramatikaliziran u engleskom, pa engleske meteorološke predikacije moraju sadržavati subjekt mada su zapravo avalentne.

5. Zaključak

Iz gornje je diskusije vidljivo da je pitanje iz naslova ovoga članka zapravo krivo postavljeno pitanje. Pravilno postavljeno pitanje ne glasi *Imaju li meteorološke predikacije subjekt?* – već to treba biti *Imaju li meteorološke predikacije u jeziku X subjekt?*. Potraga za univerzalnim subjektom meteoroloških predikacija dovela je do niza lingvistički neprihvatljivih tumačenja, koja su se kretala od toga da su meteorološke predikacije izvorni oblici sudova koji se sastoje samo od predikata do tvrdnje da je subjekt meteoroloških predikacija neko nespomenuto božanstvo ili nadnaravna sila. Lingvistička analiza meteoroloških predikacija u engleskome jeziku nedvojbeno pokazuje da one sadrže subjekt kao morfosintaktičku kategoriju koju treba promatrati nezavisno od njenih konkomitantnih semantičkih i pragmatičnih svojstava. Visoki stupanj gramatikalizacije subjekta u engleskome jeziku pokazuje da je u engleskome, unatoč visokom stupnju korelacije sintaktičke funkcije subjekt, semantičke funkcije agens i pragmatičke funkcije *topic* subjekt ipak primarno morfosintaktička funkcija s jasno izraženim svojstvima kodiranja i ponašanja.

Literatura

- Allerton, D. J., 1980. Grammatical Subject as a Psycho-Linguistic Category. *Transactions of the Philological Society* 1980, 40–61.
- Allwood, J., L. G. Anderson and Ö. Dahl, 1977. *Logic in Linguistics*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Ammann, H., 1929. Zum deutschen Impersonale. *Festschrift Edmund Husserl*. (= *Jahrbuch für Philosophie und phänomenologische Forschungen*). 1–25. Halle a.d.S.
- Barić, E. et al., 1979. *Priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb : Školska knjiga.
- Bellert, I., 1969. Arguments and predicates in the logico-semantic structure of utterances. In: F. Kiefer (ed.) *Studies in Syntax and Semantics*. 34–54. Dordrecht : D. Reidel.
- Bellert, I., 1970. On the semantic interpretation of subject-predicate relations in sentences of particular reference. In: M. Bierwisch and K. E. Heidolph (eds.) *Progress in Linguistics*. 9–26. The Hague : Mouton.
- Blake, B. J., 1994. *Case*. Cambridge : Cambridge University Press.

- Bloomfield, L., 1916. *Subject and predicate*. *Transactions of the American Philological Association*, 47. 13–22.
- Bolinger, D. 1977. *Meaning and Form*. London : Longman.
- Brabec, I., M. Hraste i S. Živković, 1965. *Gramatika hrvatskosrpskoga jezika*. Zagreb : Školska knjiga.
- Brockhaus, K., 1969. Subjekt und Prädikat in Gramatik und Logik. *Linguistische Berichte* 1, 19–26.
- Chafe, W. L., 1970. *Meaning and the Structure of Language*. Chicago : The University of Chicago Press.
- Chomsky, N., 1965. *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge, Mass. : MIT Press.
- Chomsky, N., 1977. Conditions on transformations. In: N. Chomsky, *Essays on Form and Interpretation*. 81–162. New York : North Holland.
- Comrie, B., 1974. Impersonal Subjects in Russian. *Foundations of Language* 12, 103–115.
- Comrie, B., 1981. *Language Universals and Linguistic Typology*. Oxford : Basil Blackwell.
- Corrodi, H. 1925. Das Subjekt der sog. unpersönlichen Verben. *Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem Gebiet der indogermanischen Sprachen* 53, 1–36.
- Corrodi, H. 1928. Replik zur Frage der Impersonalia, *Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem Gebiet der indogermanischen Sprachen* 55, 150–155.
- Dik, S. C. 1978. *Functional Grammar*. Amsteram : North Holland.
- Dik, S. C. 1980. *Studies in Functional Grammar*. London and New York : Academic Press.
- Dik, S. C. 1989. *The Theory of Functional Grammar. Part I: The Structure of the Clause*. Dordrecht : Foris Publications.
- Dixon, R. M. W. 1994. *Ergativity*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Foley, W. A. and R.D. Van Valin, Jr. 1977. On the Viability of the Notion of 'Subject' in Universal Grammar. *BLS* 3, 293–320.
- Givón, T. 1984. *Syntax. A Functional Typological Introduction. Vol. I*. Amsterdam : John Benjamins.
- Groot, A. Willem de. 1956/57. Subject-Predicate Analysis. *Lingua* 6, 301–318.
- Halliday, M. A. K. 1970. Language Structure and Language Functions. In: J. Lyons (ed.) *New Horizons in Linguistics*, 140–165. Harmondsworth : Penguin.
- Harweg, R. 1971. Subjekt und Prädikat. *Folia Linguistica* 5, 253–276.
- Heintz, J. 1973. *Subjects and Predicables. A Study in Subject Predicate Assymetry*. The Hague : Mouton.
- Heyde, J. E. 1927. Zur Frage der Impersnalien. *Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem Gebiet der indogermanischen Sprachen* 54.
- Hsieh, Hsin-I. 1979. Logical, Syntactic and Morphological Notions of Subject. *Lingua* 48, 329–353.

- Jespersen, O. 1924. *The Philosophy of Grammar*. London : George Allen and Unwin.
- Kalepky, T. 1927. Sind die »Verba Impersonalia« ein grammatisches Problem? *Die Neueren Sprachen* XXXV:3, 161–175.
- Katičić, R. 1986. *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb : Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti i Globus
- Keenan, E. L. 1976. Towards a Universal Definition of Subject. In: Ch. N. Li (ed.) *Subject and Topic*, 303–333. New York and London : Academic Press.
- Kučanda, D. 1990. On the Subjecthood of Existential *there*. In: M. Hannay and E. Vester (eds.) *Working with Functional Grammar : Descriptive and Computational Applications*, 73–85. Dordrecht : Foris Publications.
- Kučanda, D. 1998. *Rečenični subjekt u engleskom i hrvatskom jeziku*. Doktorska disertacija. Sveučilište u Zagrebu.
- Kuroda, S. Y. 1976. The Concept of Subject in Grammar. In: M. Shibatani (ed.) *Syntax and Semantics 5. Japanese Generative Grammar*, 1–16. New York and London : Academic Press.
- Lehmann, D. und K. Spranger, 1968. Zum Problem der subjektlosen Sätze. *Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung* 21, 304–322.
- Lyons, J. 1968. *Introduction to Theoretical Linguistics*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Onions, C. T. 1904. *An Advanced English Syntax*. London : Routledge and Kegan Paul.
- Pavešić, S. (ur.) 1971. *Jezični savjetnik s gramatikom*. Zagreb : Matica hrvatska.
- Perlmutter, D. M. and P. M. Postal. 1977. Toward a Universal Characterization of Passivization. *BLS* 3, 394–417.
- Petrović, G. 1965. *Logika*. Zagreb : Školska knjiga.
- Poutsma, H. 1926. *A Grammar of Late Modern English. Part II, The Parts of Speech. Section II. The Verb and the Particles*. Groningen : P. Noordhoff
- Quirk, R., S. Greenbaum, G. Leech and J. Svartvik. 1972. *A Grammar of Contemporary English*. London : Longman.
- Quirk, R., S. Greenbaum, G. Leech and J. Svartvik. 1985. *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London : Longman.
- Sandmann, M. 1954. *Subject and Predicate. A Contribution to the Theory of Syntax*. Edinburgh : at the University Press.
- Seefraantz-Montag, A. von. 1983. *Syntaktische Funktionen und Wortstellungsveränderung*. München : Wilhelm Fink Verlag.
- Siebs, T. 1911. Die sogenannten subjektlosen Sätze. *Zeitschrift für vergleichende Forschung auf dem Gebiet der indogermanischen Sprachen* 43, 253–276.
- Strawson, P. F. 1974. *Subject and Predicate in Logic and Grammar*. London : Methuen and Co.
- Težak, S. i S. Babić. 1969. *Pregled gramatike hrvatskosrpskog jezika*. Zagreb : Školska knjiga.
- Težak S. i S. Babić. 1992. *Gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb : Školska knjiga.

Do meteorological predicatons have subjects?

Summary

This paper argues that the issue of the subject of meteorological predications is language-dependent. The real question is not whether meteorological predications have (universal) subjects or not but whether meteorological predications in language X contain a constituent with subject properties. When subject is viewed as a morphosyntactic category with a number of coding and behavioural properties, which may, but need not coincide with semantic or pragmatic properties, then it is obvious that the subject of meteorological predications is a matter of cline. Cross-linguistically, meteorological predications are basically zero-valent. i.e., they do not contain a predicate argument, but this does not rule out the possibility that the subject slot may be filled by a nonreferential dummy element that has a great number of subject-like coding and behavioural properties.

Ključne riječi: subjekt, meteorološke predikacije, svojstva kodiranja
Key words: subject, meteorological predications, coding properties